10. SINIF 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Ünite	Konular	Kazanımlar	1. Sınav		
			İl/İlçe Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
				1. Senaryo	2. Senaryo
GİRİŞ	**OKUMA** **1. Edebiyatın tarih ve din ile ilişkisi** - Tarihî gerçekliğin edebî metinlerde yeniden yorumlandığı, tarihin edebiyattan yararlanabileceği üzerinde durulur. Dinî hayatın edebî dönemleri belirleyen etkenlerden biri olduğundan bahsedilir. Edebiyatın dinî hayata, dinî hayatın da edebiyata ve dile etkide bulunduğuna dikkat çekilir. **2. Türk edebiyatının tarihî dönemleri** - Türk edebiyatının ana dönemleri (İslamiyet'in Kabulünden Önceki Dönem, İslami Dönem, Batı Etkisinde Gelişen Dönem) üzerinde durulur. Bu dönemlere ilişkin bilgilendirme örnek metinler üzerinden yapılır. **3. Türkçenin tarihî gelişimi** - Sözlü Edebiyat Dönemi ile ilgili kısaca bilgi verilir. Yazılı Edebiyat Dönemi hakkındaki açıklamalar Türklerin kullandığı alfabeler (Kök Türk, Uygur, Arap, Kiril, Latin alfabesi) çerçevesinde yapılır. **Dil Bilgisi Konuları:** - Metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılır.	**OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME) KAZANIMLARI** "Giriş" üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bkz. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, sayfa 13, 2. madde)	3	1	1
	YAZMA - "Yazının gelişimi", "Türk yazı sanatı" ve "alfabeler" gibi konularda bir yazma çalışması yapmaları sağlanır. **SÖZLÜ İLETİŞİM** - Hat sanatı, yazı tipleri/karakterleri, kâğıt, kitap, kütüphane gibi konular üzerinde hazırlıklı bir konuşma yapmaları; konuşmalarını görsel unsurlarla desteklemeleri sağlanır.	**YAZMA KAZANIMLARI / SÖZLÜ İLETİŞİM KAZANIMLARI** "Giriş" üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bkz. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, sayfa 13, 2 .madde)	*	1	

HİKÂYE	**OKUMA** **1. Dede Korkut Hikâyeleri'nden bir örnek** **2. İki halk hikâyesi örneği** - Halk hikâyeleri, destan tipi ve aşk temalı olmak üzere iki farklı tarzdan seçilir. - Hikâye türünün dünya edebiyatından bir örneğine yer verilir ve bu hikâyeyi, inceledikleri metinlerle karşılaştırmaları sağlanır. - Hz. Ali Cenknameleri'ne yer verilir. **3. Bir mesnevi örneği** - Mesnevi örnekleri "Yusuf u Züleyha", "Ashab-ı Kehf" gibi eserlerden seçilir. **4. Tanzimat Dönemi'nden bir hikâye örneği** **5. Millî Edebiyat Dönemi'nden bir hikâye örneği** - Hikâye örneklerinden hareketle Tanzimat ve Millî Edebiyat Dönemi'nde hikâye türünün gelişimine ve özelliklerine yer verilir. **Dil Bilgisi Konuları:** - Metindeki fiilimsileri bulma ve bunların metindeki işlevlerini belirleme - Metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılır.	**OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME) KAZANIMLARI**			
		A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.	1		
		A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.	1		
		A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.	1	1	1
		A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.	1		
		A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.	1		
		A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler. A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.	1		
		A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.	1	1	1
		A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.	1		
		A.2.10. Metnin üslup özelliklerini belirler.	1		
		A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.	1		
		A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.	1		
		A.2.13. Metni yorumlar.	1		
		A.2.14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	1		
		A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.	1		2
		A.2.16. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Kazanım açıklamaları için bkz. EK 2)	3	1	1

	YAZMA - Öğrencilere inceledikleri metinlerden hareketle bir hikâye yazdırılır. Hikâye yazma çalışmalarının dışında incelenen metinlerden edinilen düşünce ve izlenimleri konu alan farklı türlerde de yazma çalışmaları yaptırılabilir. Öğrencilerin yazdığı metinler çeşitli araç ve yöntemlerle (sınıf panosu, okul panosu, dergi, gazete, sosyal medya vb.) sergilenir. **SÖZLÜ İLETİŞİM** - Öğrencilerin hikâyeden uyarlanmış bir filmi izlemeleri ve filme konu olan hikâyeyi okumaları sağlanır. Daha sonra film ile hikâye arasındaki farkı değerlendirmeleri istenir (Ömer Seyfettin'in "Pembe İncili Kaftan", Mustafa Kutlu'nun "Uzun Hikâye" adlı eserleri gibi).	**YAZMA KAZANIMLARI** B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bkz. EK 5 **SÖZLÜ İLETİŞİM KAZANIMLARI** C.1.2-C.1.17 kazanım ve açıklamaları için bkz. EK 6 C.2.1-C.2.8 kazanım ve açıklamaları için bkz. EK 6	*		

• İl/İlçe genelinde yapılacak ortak sınavlarda çoktan seçmeli sorular üzerinden, 20 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.
* Yapılacak olan çoktan seçmeli ortak sınavların kapsamında yazma ve sözlü iletişim becerisi yer almadığından bu kazanımlarla ilgili soru sayısı belirtilmemiştir. Sözlü iletişim becerisine yönelik uygulama sınavları MEB Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği uyarınca eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından hazırlanacak ve uygulanacaktır.
• Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir. Okul genelinde yapılacak ortak sınavlarda, okuma ve yazma becerisine yönelik sorular hazırlanıp uygulanacaktır.

EK 2

2. ÖYKÜLEYİCİ (ANLATMAYA BAĞLI) EDEBÎ METİNLER (Masal/Fabl, Destan, Mesnevi, Hikâye, Roman vb.)

A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişimlerin ve etkileşimlerin, basın yayın organlarının etkisi üzerinde durulur.

A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.

A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.

Metindeki temel çatışmayı/karşılaşmayı ve bu çatışma etrafında metinde yer alan veya metnin ima ettiği diğer çatışmaları/karşılaşmaları/karşıtlıkları belirlenmesi sağlanır.

A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.

Öyküleyici metinlerde olayların birbirleriyle ilişkisi ve sıralanışı (kurgulanması) üzerinde durulur.

A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

Öyküleyici metinlerde şahısların rol dağılımları, olay akışını etkileyen fiziksel, psikolojik ve ahlaki özellikleri, toplumsal statüleri, -varsa- tarihsel/gerçek kişilikleri veya bu kişiliklerle ilişkileri; tip veya karakter özelliği gösterip göstermedikleri vb. belirlenir.

A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde kahramanların ruh hâli ile zaman ve mekân arasındaki ilişki, olayların gelişiminde zaman ve mekânın işlevi vb. belirlenir.

b. Metnin kurgu zamanı ile -varsa- içeriğin bir tarihsel zamanla/dönemle ilişkisine değinilir. Örneğin romancı veya hikâyecinin olayları hangi zaman dilimleri içinde kurguladığı (günün bir saati, aylar, yıllar, geri dönüş ve ileri gidişler vb.) kurgu zamanını, olayların/konunun Sultan II. Abdülhamit döneminde geçmesi ise tarihsel zaman/dönem ilişkisini ortaya koyar.

A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde anlatıcının özellikleri ile hâkim, kahraman ve gözlemci bakış açılarından hangisinin kullanıldığı belirlenir.

b. Seçilen bakış açısının anlatımı nasıl etkilediğine dikkat çekilir. Anlatıcının yönlendirme yapıp yapmadığı, olayları yorumlayıp yorumlamadığı, yazarın düşünce veya kişiliğiyle örtüşen bir yansıtıcı olup olmadığı, taraflı davranıp davranmadığı gibi hususlar değerlendirilir.

c. Bir metinde birden fazla anlatıcı ve bakış açısı bulunabileceği, anlatıcının değişmesine göre bakış açısının da değişebileceği vurgulanır.

A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.

Öyküleyici metinlerde yararlanılan anlatım biçimleri (öyküleme, betimleme vb.) tespit edilir. Anlatım teknikleri ise (gösterme, tahkiye etme, özetleme, geriye dönüş, diyalog, iç konuşma, iç çözümleme, bilinç akışı, pastiş, parodi, ironi vb.) 9. sınıfta verilir. Anlatım tekniklerinin tespiti ilgili metinler üzerinde yapılır.

A.2.10. Metnin üslup özelliklerini belirler.

Metinde yazara özgü dil ve anlatım özellikleri belirlenir (Cümle yapıları, deyimler, kelime kadrosu, anlatım teknikleri, söz sanatları, akıcılık, nesnellik, öznellik, duygusallık, coşkunluk gibi hususlar dikkate alınır.).

A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.

a. Metinde, metnin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya metnin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilir.

b. Bazı metinlerde ise içeriğin/göstergelerin genel anlamda doğal, toplumsal veya bireysel gerçeklikle ilişkisi incelenir.

c. Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

a. Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

b. Metnin; bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk açısından değerlendirilmesi ve/veya metinde görülen edebî, felsefi, estetik anlayışın; diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.

c. Metnin aynı, benzer, farklı veya karşıt anlayıştaki metinlerle karşılaştırılması sağlanır.

A.2.13. Metni yorumlar.

Metindeki açık ve örtük iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ilgili kazanımlar çerçevesinde ifade etmesi sağlanır.

A.2.14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

a. Metnin yazarın ünlü eserlerinden biri olması, yazarın tanınmasına katkısı, metnin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar üzerinde durulur. Bu hususların metne ve yazara göre farklılık göstereceği vurgulanır.

b. Yazarın diğer önemli eserlerinden bahsedilir. Metnin ve/veya yazarın aynı türdeki diğer metinlerinin -varsa- sinema ve tiyatroya yapılan uyarlamalarından ve bunun yankılarından/etkilerinden bahsedilebilir.

A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

Masal/fabl hariç türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazar ve eserleri 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

EK 5

B) YAZMA

B.1. Farklı türlerde metinler yazar.

a. "Ünite, Süre ve İçerikleri "tablosunda belirtilen türlerde yazma çalışmaları yaptırılır.

b. İşlenen metinden hareketle farklı türlerde yazma çalışmalarına da yer verilir.

B.2. Yazacağı metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.

B.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.

a. Konuyla ilgili okuma ve araştırma yaptırılır.

b. Yazısında kullanacağı bilgi, gözlem, düşünce, duygu, izlenim ve deneyimleriyle ilgili notlar çıkarması ve görsel, işitsel dokümanlar bulması veya hazırlaması sağlanır.

c. Araştırma, kaynaklara ulaşma, Genel Ağ'ı doğru ve etkin kullanma, not alma ve özetleme teknikleri üzerinde durulur.

ç. Kaynak kullanma ve alıntı yapmanın hukuki ve etik boyutları belirtilir.

d. Konuyu sınırlamanın önemine değinilir.

B.4. Yazacağı metni planlar.

B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.

a. Metnin türüne göre birimlere, paragraflara, bölümlemelere, giriş-gelişme-sonuç/serim- düğüm-çözüm aşamalarına ve olay örgüsüne dikkat çekilir.

b. Başlığı belirlemesi ve gerekirse alt başlık/bölüm başlığı ve epigraf kullanması sağlanır.

c. Araştırmaya ve ispatlamaya dayalı metinlerde kaynak ve dipnot gösterme şekline karar vermesi sağlanır.

B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.

a. Türle ilgili okuma kazanımlarında ifade edilen anlatım teknikleri, anlatım biçimleri/türleri ve düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanlarını kullanması sağlanır.

b. Şiirde ahenk unsurlarını, imge ve söz sanatlarını kullanması sağlanır.

c. Metnin türüne göre terim, kavram, deyim, atasözü, ağız özellikleri kullanır.

B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.

İyi bir anlatımın açıklık, akıcılık, duruluk ve yalınlık gibi özellikler taşıması gerektiği hatırlatılır.

B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.

Bir yazıda basit, birleşik, sıralı, bağlı, eksiltili, devrik, kurallı cümle; isim cümlesi ve fiil cümlesi şeklinde farklı cümle yapıları/türlerinin kullanılmasının metne katkısı vurgulanır.

B.9. Görsel ve işitsel unsurları doğru ve etkili kullanır.

Metnin türüne göre resim, fotoğraf, grafik, çizim, veri tabloları, ses ve görüntü kayıtları vb. unsurları, metni tamamlayıcı ve/veya destekleyici unsurlar olarak kullanır.

B.10. Yazdığı metni gözden geçirir.

a. Dil bilgisi, yazım ve noktalama bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

b. Açıklık, duruluk, akıcılık, yalınlık ve kelime tercihleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

c. Birimler, paragraflar, bölümler, olay örgüsü/kurgu ve başlık gibi yapı ve şekil unsurları arasındaki anlam bağlantıları, tutarlılık, denge ve akış bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

ç. Metnin içeriğini ve üslubunu/anlatımını tür özellikleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

d. Yazısının okunaklılığını ve sayfa düzenini gözden geçirmesi sağlanır.

B.11. Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.

Üretilen ve paylaşılan metinlerin hukuki, ahlaki ve mesleki sorumluluğunun bilincinde hareket edilmesi gerektiği vurgulanır.

B.12. Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.

a. Yüksek sesle okuma, panoda sergileme; elektronik ortamlarda, kitap, dergi ve gazetelerde yayımlama, yarışmalara katılma gibi yollarla yazılan metinlerin paylaşılması sağlanır.

b. Eleştirilere açık olma, gerekirse metin çerçevesinde eleştirilerin cevaplanması sağlanır.

EK 6

C) SÖZLÜ İLETİŞİM

1. KONUŞMA

C.1.1. İletişim sürecini oluşturan ögeleri ve iletişimde dilin önemini belirler.

a. Bu kazanım sadece 9.sınıfta işlenecektir.

b. İletişimin tanımı ve ögeleri (gönderici, alıcı, ileti, kanal, geri bildirim, kod, bağlam) örneklerle açıklanır.

C.1.2. Konuşmanın konusunu, amacını, hedef kitlesini ve türünü belirler.

C.1.3. Konuyla ilgili gözlem, inceleme veya araştırma yapar.

C.1.4. Konuşma metnini planlar.

C.1.5. Konuşma planına uygun olarak konuşma kartları hazırlar.

C.1.6. Konuşmasında yararlanacağı görsel ve işitsel araçları hazırlar.

C.1.7. Konuşmasına uygun sunu hazırlar.

Yazılı, görsel ve işitsel unsurların, sunuda doğru ve işlevsel olarak kullanımının önemi ve nasıl gerçekleştirileceği açıklanır.

C.1.8. Konuşma provası yapar.

Konuşma öncesinde konuşma yapılacak yerin, kullanılacak araçların, konuşma içeriği ve süresinin kontrol edilmesinin önemi vurgulanır.

C.1.9. Boğumlama, vurgulama, tonlama ve duraklamaya dikkat ederek konuşur.

a. Konuşmacının sesleri ve heceleri birbirine karıştırmadan, yutmadan, tam ve doğru çıkarması, kelime ve cümle vurgusuna dikkat etmesi; ses tonunu amacına, ortama, içeriğe ve hedef kitleye uygun olarak ayarlaması gerektiği vurgulanır.

b. Konuşurken nefes almak için sözün anlamına uygun duraklamalar yapılmasının önemi belirtilir.

C.1.10. Konuşurken gereksiz ses ve kelimeler kullanmaktan kaçınır.

Konuşma sırasında “hım, eee, ııı” gibi sesleri veya “işte, hani, yani, şey, mesela, atıyorum” vb. kelimeleri gereksiz yere ve dinleyiciyi rahatsız edecek düzeyde kullanmaktan kaçınılması gerektiği vurgulanır.

C.1.11. Konuşmasında beden dilini doğru ve etkili biçimde kullanır.

Konuşmacının içeriğe ve hitap ettiği kitleye uygun jest ve mimikler kullanmasının, dinleyici ile göz teması kurmasının, heyecanını kontrol etmesinin, dış görünümünü ve kıyafetini konuşma yapacağı ortama göre ayarlamasının önemi vurgulanır.

C.1.12. Konuşmasına etkili bir başlangıç yapar.

Konuşmaya etkili bir başlangıç yapmak için içeriğe uygun soru sorma, şiir okuma; bir fıkra, hikâye, anı anlatma gibi tekniklere başvurulabileceği vurgulanır.

C.1.13. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir, fıkra, söz sanatları, istatistiklerden yararlanma vb. unsurlarla zenginleştirilebileceği vurgulanır.

C.1.14. Konuşmasında önemli noktaları vurgulayan ve konuşmayı takip etmeyi kolaylaştıran ifadeler kullanır.

Konuşmacının önemli noktaları vurgulamak ve dinleyicilerin ilgisini canlı tutmak için çeşitli geçiş ifadelerini (bundan dolayı, özellikle, kısacası vb.) kullanabileceğine dikkat çekilir.

C.1.15. Konuşmasını etkili bir biçimde sonlandırır.

Konuşmanın genel iletisinin, konuşmanın sonunda da vurgulanmasının önemi açıklanır.

C.1.16. Konuşmasında süreyi verimli kullanır.

C.1.17. Konuşmasında teknolojik araçları etkili biçimde kullanır.

2. DİNLEME

C.2.1. Amacına uygun dinleme tekniklerini kullanır.

Not alarak dinleme, empati kurarak dinleme, seçici dinleme, eleştirel dinleme vb. tekniklerin kullanılabileceği vurgulanır.

C.2.2. Dinlediği konuşmanın konu ve ana düşüncesini tespit eder.

C.2.3. Dinlediği konuşmada konu akışını takip eder.

Dinlediği konuşmadaki temel kavramların ve ayrıntıların belirlenmesi sağlanır.

C.2.4. Dinlediği konuşmadaki açık ve örtük iletileri belirler.

C.2.5. Dinlediklerini özetler.

C.2.6. Dinlediklerini ön bilgileriyle karşılaştırır.

C.2.7. Dinlediği konuşmanın tutarlılığını sorgular.

Konuşma; konu akışındaki uyum, olaylar, bilgiler ve düşünceler arasındaki tutarlılık açısından değerlendirilir.

C.2.8. Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğini sorgular.

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
3 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 1'deki 1, 3 ve 5. sorular*
2 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 1'deki 2 ve 4. sorular*

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 10

1. SINAV

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 1

GİRİŞ ÜNİTESİ/OKUMA: Türk edebiyatının tarihî dönemleri

1. **Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında kullanılan ölçütlerden üçünü yazınız.**

GİRİŞ ÜNİTESİ/YAZMA: Öğrencilerin "Yazının gelişimi", "Türk yazı sanatı" ve "Alfabeler" gibi konularda bir yazma çalışması yapmaları sağlanır.

2. "Alfabeler" **konulu bir paragraf yazınız. Yazdığınız metnin yazım ve noktalama kurallarına uygunluğu, değerlendirmeye dâhil edilecektir.**

SENARYO 1

Kazanım: A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.

3. Az gittiler, uz gittiler, dere tepe düz gittiler; günlerin birinde yüce bir dağın eteğine vardılar. Baktılar ki bu dağın tepesi karlı, etekleri çayır çimen, bağ bahçe. Kerem dedi:

– Sofu kardeş, bu dağın adına Sultan Dağı derler. Bu dağın başından duman, sis eksik olmaz. Bunun tipisi, boranı çok yolcunun, bezirgânın canını almıştır. Tez vakitte bundan uzaklaşalım.

Tam dağın gediğini aşmak üzereyken bunların üzerini sis, duman bürüdü; yollarını kaybettiler, ne yana gideceklerini bilemediler.

Bu parçanın konusunu yazınız.

Kazanım: A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

4. Azıcık ferahladı. Sezdiğini düşünmeye başladı. Bu; tabiatın, ilmin, irfanın ötesinde bir hakikatti. Evet, işte "Kızılelma!"

… Ne olduğunu sanki biliyor fakat söyleyemiyordu. Hâlbuki vezirler, kazaskerler, beylerbeyi… Hayır, hiçbir şey sezmiyorlardı. Birisinin lafı ötekininkine uymuyordu. Kimi Çin, kimi Hint, kimi Sint, kimi Viyana, kimi Roma, diyordu. Kızılelma bunlardan hiçbiri değildi! İçinden:

— Belki hepsinden daha kıymetli bir yer, dedi.

Bu parçanın anlatıcısı ve bakış açısını yazınız. Bu bakış açısının parçadaki işleviyle ilgili görüşlerinizi açıklayınız.

SENARYO 1

Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

5. Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivriydi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başladım. Dişleri bozulunca tekrar tecrübe ettim. Gene atların hiçbiri durmuyordu. Kızdım. Öfkemi sanki kaşağıdan çıkarmak istedim. On adım ilerideki çeşmeye koştum.

Aşağıdaki fiilimsi türlerine parçada geçen birer örnek yazınız.

İsim-fiil: ……………………………………

Sıfat-fiil: ……………………………………

Zarf-fiil: …………………………………….

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
6 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 2'deki tüm sorular*

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 2

GİRİŞ ÜNİTESİ/OKUMA: Türk edebiyatının tarihî dönemleri

1. Türk edebiyatının ana dönemlerini yazınız.

Kazanım: A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.

2. Bay Büre ile Bay Bîcan Beyler ağır düğün dernek kurmuşlar. İç Oğuzları, dış Oğuzları bir araya getirmişler. Attan aygır, deveden buğra, koyundan koç kestirmişler. Lezzetli yemekler yaptırmışlar. Soğuk içecekler hazırlatmışlar, gümüş sürahiler dizdirmişler. Kırk gün, kırk gece düğün dernek eylemişler.

Bu parçanın konusunu yazınız.

Kazanım: A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

3. Azıcık ferahladı. Sezdiğini düşünmeye başladı. Bu; tabiatın, ilmin, irfanın ötesinde bir hakikatti. Evet, işte “Kızılelma.”

… Ne olduğunu sanki biliyor fakat söyleyemiyordu. Hâlbuki vezirler, kazaskerler, beylerbeyi… Hayır, hiçbir şey sezmiyorlardı. Birisinin lafı ötekininkine uymuyordu. Kimi Çin, kimi Hint, kimi Sint, kimi Viyana, kimi Roma, diyordu. Kızılelma bunlardan hiçbiri değildi! İçinden:

— Belki hepsinden daha kıymetli bir yer, dedi.

Bu parçanın anlatıcısı ve bakış açısını yazınız.

Kazanım: A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

4. Aşağıdaki eserlerin yazarlarını karşılarına yazınız.

Leyla vü Mecnun: ………………………

Letaif-i Rivâyât : ………………………

SENARYO 2

Kazanım: A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

5. Hikâyelerinde Türk tarihinin önemli dönüm noktalarını, millî kültürü işleyen yazar; Osmanlı Devleti'nin temelini oluşturan millî ve manevi değerleri anlatmaya özen gösterdi. Modern Türk hikâyeciliğinin kurulmasında öncü rol üstlenen yazarın çocukluk hatıralarından hareketle yazdığı *Ant, Falaka, İlk Namaz, Kaşağı* gibi kolay okunan hikâyelerinden dolayı çocuk hikâyecisi olduğu şeklinde bir kanaat oluştu. Farklı edebî türlerde de eserler veren yazarın *Yeni Lisan* adlı makalesi, Türkçenin sadeleştirilmesi açısından oldukça önemlidir.

Bu parçada sözü edilen yazar kimdir?

Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Hava henüz <u>ağarırken</u> Pervin'i uyandırdım. Kalktık. Ben içimdeki zehirden azabı boşaltmak için acele ediyordum... Sofada çiftlik imamıyla Dadaruh'u ağlarken gördük. Babamın dışarı <u>çıkmasını</u> bekliyorlardı.

Bu parçadaki altı çizili fiilimsilerin türlerini karşılarına yazınız.

ağarırken : ....

çıkmasını : ....